

Vysoké učení technické v Brně

Fakulta architektury

Poříčí 273/5, 63900 Brno 39

Zadání diplomové práce

Číslo diplomové práce:	FA-DIP0073/2011	Akademický rok: 2011/12
Ústav:	Ústav navrhování V.	
Student(ka):	Bc. Vratislav Zíka	
Studijní program:	Architektura a urbanismus (N3501)	
Studijní obor:	Architektura (3501T002)	
Vedoucí diplomové práce:	doc. Ing. arch. Karel Havlíš	
Konzultanti diplomové práce:		

Název diplomové práce:

Znojmo – Zámek, rotunda a pivovar

Zadání diplomové práce:

Urbanistická a architektonická studie rozvoje hradní ostrožny ve Znojmě s důrazem na udržitelnou životaschopnost lokality se vzájemnými vazbami krajiny, města, zámku, pivovaru a románské rotundy sv. Kateřiny.

Úkolem architektonického návrhu je adaptace historických budov pivovaru a zámku pro účely kulturního a společenského centra města, dostavba a přestavba vybraných částí areálu na základě teoretické práce zpracované v předchozím semestru. Urbanistickou úlohou je nově navrhnout a rehabilitovat veřejné prostory zámecké zahrady, návrší s rotundou a ulici Hradní se začleněním do kontextu historického jádra města Znojma a údolí řeky Dyje.

Seznam doporučené literatury:

Vlastimil Janků a kol.: Historie Znojma v obrazech

Sborník Státního archivu Znojmo 2008

Vladislav Razím: Znojmo – středověká hraniční pevnost

Rozsah grafických prací:

Urbanisticko-architektonická studie bude dokumentována:

Analytická část:

- Schémata širších vztahů v rámci města a jeho okolí
- Aktuální analýzy řešeného území doplněné o fotodokumentaci stávajícího stavu
- Teoretická východiska návrhu, názorná schémata a grafy
- Textová část se závěry pro zvolený prostorový koncept
- Referenční příklady

Návrhová část:

- Průvodní zpráva s popisem navrženého urbanistického a architektonického řešení
- Výkres širších vztahů (schematický)
- Schémata principu dopravního a provozního řešení
- Výkres situace řešeného území 1:1000 / 1:500
- Dílčí situace s řešením parteru a povrchů 1:500 / 1:200
- Standardní výkresy půdorysů, pohledů a řezů 1:200 / 1:100
- Prostorové vyjádření návrhu, perspektivní pohledy, zákresy do fotografií
- Případné fotografie fyzického modelu

Forma a způsob výsledného zpracování:

- Přehledná brožura formátu A3 obsahující soubor výkresů a textů
- 1 a více panelů (70x100 cm) představující hlavní myšlenky návrhu
- Archivní CD obsahující všechny výstupy v tiskové kvalitě ve formátu pdf a digitální prezentaci projektu.

Rozsah průvodní zprávy minimálně 10 stran A4

Seznam odborné literatury:

Termín zadání diplomové práce: 20.2.2012

Termín odevzdání diplomové práce: 11.5.2012

Diplomová práce se odevzdává v rozsahu stanoveném vedoucím práce; současně se odevzdává 1 výstavní panel formátu B1 a diplomová práce v elektronické podobě.

Bc. Vratislav Zíka
Student(ka)

doc. Ing. arch. Karel Havliš
Vedoucí práce

doc. Ing. arch. Karel Havliš
Vedoucí ústavu

V Brně, dne 20.2.2012

doc. Ing. Josef Chybík, CSc.
Děkan

ZNOJMO
zámek, rotunda a pivovar

průvodní zpráva

Předkládaná diplomní práce se zabývá problematikou architektonické a urbanistické studie hradního pahorku ve Znojmě. Toto území má za sebou více než 900 let kontinuálního stavebního vývoje, během kterých se podoba a charakter lokality dramaticky proměňovaly. Znojemský hrad zažil doby slávy překračující hranice zemí, ale i úpadek hraničící až s destrukcí. Odehrávaly se zde významné události utvářející dějiny nejen našeho státu, pobývaly zde králové i císaři, podepisovali se zde důležité listiny, ale také se zde chovala prasata, provozovala nemocnice, či se zde vařilo pivo. Právě existence hradu vedla k založení samotného města Znojma, po celé dějiny ovlivňovala nárůst či opadání jeho významu a moci a v mnohém tedy utvářela jeho podobu.

Se změnou doby se postupně měnila i role hradu v životě města, z pevnosti která zaručovala obyvatelům města bezpečí a ochranu před okolním světem se stal symbol státu a vlády, později centrum měšťanské zábavy a volného času a nakonec uzavřený výrobní areál pivovaru. Dnes, na začátku 21. století, se situace opět mění a Znojemský hrad čeká další dramatická proměna. Jaká bude její podoba a jakým způsobem může ovlivnit další vývoj Města?

diplomní práci předcházely:

- rozpracování návrhu Znojemského zámku do soutěže O cenu Patra Parlře. Spolupráce: Petra Grísová (červen 2010)

- účast na workshopu „Pivovar ve městě, město v pivovaru“. Spolupráce: Petra Grísová, Josef Veselý Vedení: doc. Ing. arch. Karel Havliš, Ing. arch. Luboš Františák, Ph.D.(červenec 2010)

– Předdiplomní práce „Znojmo - město uvnitř hradeb“. Spolupráce: Marie Vlčková, Josef Veselý, David Švanda. Vedení: doc. Ing. arch. Karel Havliš (zimní semestr 2011/2012)

Charakteristika města Znojma

Znojmo je druhé největší město Jihomoravského kraje ležící 55 kilometrů jihozápadně od Brna. Nachází se na svahu nad řekou Dyjí v blízkosti hranic s Rakouskem. Katastrální území města se rozkládá na ploše 65,93 km² a podle posledního sčítání lidu má město 34 097 obyvatel.

Znojmo bylo vždy významným strategickým bodem na trase z Prahy do Vídně. V první polovině 13. století bylo jako první na Moravě povýšeno na královské město, což dále posílilo jeho význam a vliv. Od 12. století ve městě a jeho okolí vznikají kláštery jako centra vzdělanosti. Velkého rozkvětu dosáhlo Znojmo ve 13. a 14. století, kdy byl již zaveden vodovod, byly zde dlážděné ulice a dva špitály. Ve městě bylo dříve silné zastoupení německy mluvícího obyvatelstva, které bylo oslabeno po první světové válce a s odsunem Němců z pohraničí v roce 1945 německá populace ze Znojma téměř zmizela. V následujících letech ztratilo Znojmo většinu svého politického a kulturního významu, který znovu roste teprve v posledních letech.

V současnosti je Znojmo díky své pohraniční poloze oblíbeným turistickým cílem pro návštěvníky z Čech i Rakouska. Ve městě a jeho okolí se nachází se řada kulturních památek, z nichž nejvýznamnější je románská rotunda svaté Kateřiny, jejíž interiér je vyzdoben unikátní nástěnnou malbou z roku 1134.

Znojmo je cílem návštěvníků i díky dlouholeté vinařské a ovocnářské tradici. Znojmského historického vinobraní se každoročně účastní na 80 tisíc návštěvníků a znojmské okurky se staly pojmem i v zahraničí. Široké okolí města nabízí síť pěších tras a cyklostezek navazujících na stezky v sousedním Rakousku. Mnoho z nich prochází působivou krajinou národního parku Podyjí.

Širší vztahy řešeného území

Řešené území se nachází na severovýchodním cípu historického jádra města Znojma. Jde o areál původního románského hradu a jeho předhradí, vymezené kamennou hradbou, která navazovala na systém městského opevnění. V území se nachází klasicizovaný barokní zámek vzniklý přestavbou gotického hradu v roce 1710, soubor budov bývalého pivovaru Hostan a románská rotunda sv. Kateřiny - národní kulturní památka.

Svou rozlohou odpovídá areál přibližně Masarykovu (Dolnímu) náměstí jde tedy o potencionálně největší nově vzniklé veřejné prostranství v centru Znojma od doby lokace města a vytyčení náměstí.

Historie území hradního pahorku

Krajina v okolí Znojma byla osidlována již v období předhistorickém, jak dokazují bohaté archeologické nálezy. Prvním větším centrem v oblasti se stalo opevněné halštatské hradiště na strategicky výhodném místě nad řekou Dyjí, v místě dnešního Hradiště sv. Hipolita. Palisádovou hradbou opevněné hradiště bylo rozděleno na vnitřní hrad a podhradí o celkové rozloze cca 20 hektarů. Po roce 400 před našim letopočtem však s příchodem Keltů hradiště zaniká.

Význam Hradiště postupně znovu stoupal a největšího rozkvětu dosáhla pevnost v 8. až 9. století, za časů Velké Moravy. Nová fortifikace se skládala z příkopu a dřevěné palisádní hradby, místy již s kamennou čelní plentou. Hradiště chráněné ze tří stran srázem mělo mimořádný strategický význam, leželo totiž na křižovatce dvou významných dálkových obchodních cest. Hradiště sv. Hipolita patřilo spolu s Mikulčicemi, Starým městem a Pohanskem k nejvýznamnějším centrům Velké Moravy. Slovanské hradiště zaniklo někdy kolem roku 950, kdy jej dobyli a vypálili Maďaři, i poté si ovšem lokalita udržela své dominantní postavení v oblasti. Tento význam byl oslaben až v první polovině 11. století, kdy kníže Břetislav I. založil nový přemyslovský hrad na malém vrcholu na opačné straně Gránického údolí, naproti starému hradišti. Hrad převzal správní funkci v kraji a význam Hradiště jako světského centra zanikl.

Přemyslovský hrad byl vystavěn na malé ostrožně v bezprostřední blízkosti brodu přes Dyji, aby střežil novou jižní hranici země. Hrad se skládal z malého vnitřního hradu a většího předhradí. Bylo možné jej ubránit snáze než rozsáhlé hradiště a to byl nejspíše hlavní důvod pro přesun osídlení. V podhradí se rozvinula trhovářská ves zvaná Újezdec. Rozkládala se v okolí kostela sv. Mikuláše (patrona obchodníků), který stál již tehdy na místě dnešního chrámu. Od této doby, tedy poloviny 11. století, můžeme sledovat souvislý územní rozvoj města Znojma do jeho nynější podoby.

Již v 11. století byla na nejvyšším vrcholu v prostoru předhradí zbudována románská knížecí rotunda Panny Marie a svaté Kateřiny. Ta byla při příležitosti svatby Konráda Znojemského a Marie Srbské roku 1134 vyzdobena výmalbou zobrazující v prstencích nad sebou Mariánský cyklus od zvěstování až po útěk do Egypta. Nad ním je legenda o povolání Přemysla na knížecí stolec a ve

dvou pásech je vyobrazena dynastie přemyslovských knížat, z nichž lze díky koruně bezpečně určit jen prvního českého krále Vratislava II. Z klenby pak shlížejí čtyři evangelisté střídající se s anděly a ve vrcholu kopule je vyobrazena bílá holubice, symbol Ducha svatého. Tuto kompozici lze chápat jako symbolické vyjádření Konrádova nároku na český trůn. Náboženské motivy pak naznačují, že tento nárok je v souladu s Božím řádem světa.

Za Konrádova syna Litolda se na hradě razily první mince – znojenské denáry. Nejvýznamnější ze znojemských Přemyslovců byl Konrád II. Ota, který postupně ovládl celou Moravu a nakonec se stal i knížetem v Čechách. V roce 1190 se svou matkou Marií nechal na jih od Znojma u brodu přes Dyji založit Premonstrátský klášter v Louce. V letech 1222-1226 bylo Znojmo Přemyslem Otakarem I. povýšeno na královské město, první svého druhu na Moravě.

Po povýšení na město bylo Znojmo obeháno hradbami, které po šest století určovaly vývoj města a z velké části se dochovaly dodnes. Výhodná poloha nad řekou Dyjí, která tvořila přirozenou obrannou linii skoro poloviny obvodu města, ovlivnila specifickou podobu znojemského opevnění. Na svahu nad řekou byla vystavěna mohutná kamenná zeď zesílená několika věžemi, která navazovala na opevnění hradu, přetínala původní obchodní stezku vedoucí Jámou, navázala na opevnění Mikulášského kostela a pokračovala dál až k jižnímu cípu nově vyměřeného města. Tady už chyběla terénní bariéra, která by město dostatečně chránila, a tak zde postupně vznikl několikastupňový prstenec fortifikace obíhající město až k jeho severnímu cípu, kde díky terénnímu profilu Gránického údolí opět nebylo tak masivního opevnění potřeba. Obrana západní poloviny města tedy spočívala především na síle hradu.

Vybudování městských hradeb také vedlo ke změně obchodních tras probíhajících městem a ke změně struktury zástavby. Severojižní stezka z Prahy do Vídně byla kvůli obtížné dopravě zboží přesunuta z původní trasy vedoucí Jámou k brodu pod hradem. Nově vytyčená cesta nyní vedla od horní brány přes obě náměstí k bráně dolní a odtud dál k brodu přes řeku u Louckého kláštera. Hrad se tak ocitl poněkud stranou dění. Tím byl výrazně potlačen jeho význam a zisky plynoucí z dopravy a obchodu na této trase od teď připadaly městské pokladně a Louckému klášteru. Z původní polohy na křižovatce obchodních cest se hradu rázem ocitnul na slepé ulici, což znamenalo jeho citelné strategické oslabení.

Znojemský hrad se od teď stává spíše symbolem politické moci, než aktivní pevností. Díky své příhraniční poloze bylo Znojmo obvyklou zastávkou na cestách do Vídně a panovník býval na zdejších hradě častým hostem. Pro podporu významu hradu byl v jeho bezprostřední blízkosti v letech 1226-1239 založen klášter minoritů. Později zde vznikl i klášter ženské větve minoritů, klarisek (1271-1274). Po bitvě na Moravském poli byl v jejich společném kostele Nanebevzetí Panny Marie, situovaném naproti bráně hradu, na krátko pohřben český král Přemysl Otakar II. (1279).

Původní strategický význam Znojma pro české království se však od 16. století postupně vytrácel a znojemský hrad byl často zastavován. Selhání Znojma jako pevnosti během třicetileté války a následný ústup Turků z Uher měly za následek fatální pokles vojenského významu hradu. Další ranou městu byla morová epidemie na konci 17. století. Císař Josef I. se proto zpustlé pevnosti roku 1710 zbavil. Vnitřní hrad dostali lénem pánové z Deblína a předhradí s rotundou získalo do svého majetku město. Bratři Deblínové nechali zastaralý gotický hrad rozsáhle přestavět na barokní zámek se symetrickou kompozicí kolem čestného dvora orientovaného zády k městu. Předhradí bylo vyčištěno od nepotřebných staveb, ponechána byla jen rotunda na skalnatém vršku uprostřed předhradí a prastará kamenná věž zvaná Loupežnická u původní brány hradu. Na severní hraně předhradí nechalo město zbudovat roku 1720 raně barokní měšťanský pivovar. Rotunda považovaná za pohanský chrám od té doby vystřídala neuvěřitelné množství využití. Sloužila jako chlév pro prasata, košíkářská dílna, sklad piva a tančírna s výčepem. Je téměř zázrak, že se její původní výzdoba v takovém rozsahu po tom všem dochovala až dodnes, ukryta pod vrstvou omítky.

S počátkem 19. století prochází hradní okrsek další zásadní změnou. V době, kdy byly v duchu klasicismu a romantismu budovány promenádní parky podél hradeb a kultivovány stezky v gránickém údolí a na svazích pod kostelem sv. Mikuláše, bylo rovněž okolí rotundy upraveno na okrasný park se zahradou a stalo se oblíbeným cílem romantických procházek. Později zde proto vznikla tančírna a kuželna.

Nová kapitola v dějinách území se začíná psát před polovinou 19. století, kdy tehdy již zastaralý městský pivovar odkoupila rodina Muralů a v letech 1864-1872 provedla jeho celkovou přestavbu, po které se pivovar rozrostl po celé ploše původního předhradí a pohltil i rotundu. Stavební práce v pivovaru a otřesy způsobené dopravou pravděpodobně způsobily zřícení Loupežnické věže v roce 1892. Výstavbou modernizovaného pivovaru se zásadním způsobem změnil obraz města, přesto nelze ani průmyslové architektuře 19. století upřít její kvality a právo podílet se na obrazu města.

Po přestavbě na moderní parní pivovar se zástavba již dále dramaticky něměla. Pivovar byl přestavován především kvůli měnícím se nárokům na technologii, ve hmotě jde ovšem stále o bývalý parní pivovar.

I přes své fyzicky těsné spojení s městem nebyla lokalita hradního pahorku ve Znojmě prakticky nikdy součástí běžné struktury města. Trhová ves která se vyvinula pod hradem žila vlastním životem a výměnou za ochranu poskytovala hradu hospodářské zázemí. V době kdy byl Znojemský hrad sídlem úředních knížat a občas hostil i samotného panovníka, nedostal se běžný občan za jeho brány často, stejně tak nebyl hradní okrsek nikdy využíván pro běžné bydlení ani výrobu. Hradu vždy příslušela funkce reprezentační a správní. Dalo by se dokonce tvrdit, že hrad povětšinou sloužil spíše cizincům, než obyvatelům Znojma. Jak už bylo řečeno v části zabývající se historií území, tento stav panoval s různými obměnami až do počátku 18. století, kdy po porážce Turků u Vídně ztratil hrad definitivně svůj strategický vojenský význam a stal se nepotřebným. Zchátralá pevnost byla poté rozdělena mezi šlechtický rod Deblínů a město Znojmo. Zatímco Deblíni, zcela v duchu dobových tendencí, přebudovali zpustlý zastaralý hrad na pohodlný zámek, měšťané se rozhodli zbudovat v předhradí pivovar. Na první pohled by se tento krok mohl zdát

nesmyslný, když se nad tím ale zamyslíme, bylo to tehdy v podstatě to nejlogičtější řešení. Co s odlehlým, špatně přístupným koutem města, který je v podstatě slepou ulicí? Obchodu a řemeslu by se zde nedařilo pro malý tok obyvatel, půda je neobdělátná, celé území leží prakticky přímo na skále a navíc mezi zámekem a klášterem. Pivovar byl tedy téměř jedinou volbou. Budova by jinde ve městě postavena být nemohla, těžko by zapadala do okolí a bylo by nutné kvůli ní vykoupit a pobořit mnoho domů (podobně jako před necelým stoletím kvůli stavbě kapucínského kláštera na Dolním náměstí), zajistit dopravní spojení by bylo jinde rovněž obtížné a komplikovalo by život běžných občanů. Zato přehradí má snad tu nejkratší možnou spojnicí s městskou branou. Přesto je lokalita z hlediska života města v podstatě odlehlá a provoz pivovaru by nikoho nadměrně obtěžoval, navíc skalnaté podloží bylo ideální pro zbudování dostatečně velkých sklepů pro zrání piva. Ale především – pivovar bylo tehdy jedno z nejvýnosnějších zařízení své doby, takže město tímto krokem jistě také nemálo vydělalo. Místo, které je přirozeně špatně prodejné a zastavitelné běžnými domy, a které by jinak znamenalo velké nevratné investice, se mohlo stát významným zdrojem příjmů pro město a jeho obyvatele. Nemluvě o tom, že v 19. stoletím se stalo pro obyvatele města bývalé přehradí také nejoblíbenějším místem večerní zábavy a odpoledních procháze...

Nyní, prakticky přesně o tři sta let později, se město ocitá téměř ve stejné situaci jako v roce 1710. Území hradní ostrožny, které bylo dříve v soukromé správě pivovaru Hostan ztratilo díky společensko-historickému vývoji svůj dřívější ekonomický význam a nakonec opět připadlo městu. Jak by se město mělo zachová tentokrát?

Koncepce životaschopného využití území

Říká se, že historie má tendenci se s drobnými obměnami opakovat. Nejen na základě rozborů problematiky vývoje města Znojma jsem o tom zcela přesvědčen. Proto si myslím, že by město Znojmo mělo logicky postupovat stejně jako před 300 lety. Hradní ostrožna zatížená více než 900 lety historie, kde prakticky každý stavební zástah je nutné posuzovat z památkového hlediska a kde se nachází nejcenější stavba Znojma - národní kulturní památka - Rotunda sv. Kateřiny, je tím nejméně vhodným územím k čilé stavební aktivitě. Navíc kvůli složitosti území by bylo pro běžnou výstavbu ekonomicky nedostupné. Rovněž topologická situace území se nezměnila a stále jde o slepou ulici bez potenciálu běžného městského života (ve smyslu kombinace soukromého trvalého bydlení a obchodu a služeb pro každodenní život). Jak je vidět, všechny objektivní klady i záporny území jsou prakticky stejné jako byly v roce 1710 - Logickým závěrem je tedy i principiálně stejný postup jako v roce 1710.

Klíčovým bodem je zde tedy opět především hledisko ekonomické. Tím je myšlena nutnost vytvořit v lokalitě předhradí nový zdroj příjmů pro město, schopný soběstačného provozu. V 18. století představovalo perspektivní odvětví využívající potenciálu území pivovarnictví, na začátku 21. století je to na Znojmsku především turistický ruh a volnočasové aktivity. A žádné jiné místo v širokém okolí Znojma nemá v tomto ohledu ani zdaleka takový potenciál jako bývalé předhradí.

Další vrstvou v území je hodnota kulturní a společenská, reprezentovaná provozem muzeí a výstavních prostor. Muzeum Znojemska na zámku, Jihomoravské muzeum sídlící v budovách bývalého minoritského kláštera a nově navrhovaná muzea pivovarnictví a rotundy by spolu s výstavními a konferenčními sály v barokním objektu sladovny vytvořily nové kulturní centrum města.

Posledním bodem, který je zde zcela nepostradatelným, ale na který se často u obdobných projektů zapomíná, je co možná nejtěsnější provázání lokality hradní ostrožny s životem města. To znamená vytvořit prostředí, které zcela plní potřeby a nároky návštěvníků města přinášejících finance, zároveň však není segregované od zbytku veřejných prostor, a je stejně tak navštěvované a využívané stálými obyvateli města jako turisty. Především úprava veřejných prostranství a skladba komerčních provozů na hradní ostrožně by měly mít za cíl udělat z okolí rotundy pro obyvatele Znojma stejně oblíbené místo k procházkám a večerní zábavě, jako tomu bylo na počátku 19. století.

Klíčem k úspěchu je tedy podle mně šikovná strategie, která by vedla k rovnovážnému stavu těchto tří výše popsaných faktorů. Tedy komerčního, kulturního a komunitního. Protože v budoucnu se preference společnosti mohou a budou měnit, a těžiště zájmu se může přesouvat mezi různými oblastmi, zastoupení těchto tří pilířů by mělo území zajistit mimořádnou stabilitu. Jinými slovy - myslím, že není dobré spoléhat na monofunkční využití území, které by v budoucnu vedlo k nutnosti častějších a rozsáhlejších změn a investic. Pokud je v území přítomno více funkčních celků, mohou se některé z nich v důsledku změn pouze zvětšovat či zmenšovat, nikdy však nedojde k úplnému ochromení území. V podstatě jede o princip úspěšného formování města, jen v menším měřítku.

Tento model využití území také umožňuje dlouhodobou či postupnou přeměnu území za provozu a častější adaptace. Rovněž je velice příznivý pro spolupráci veřejného a soukromého sektoru v podobě pestré škály atraktivních kombinací prodeje objektů, krátkodobého a dlouhodobého pronájmu, spolupodílnictví na ziscích či odpuštění nájmu, která může být oboustraně výhodná jak pro město, tak pro potencionální investory.

Tato studie si klade za cíl nastínit možnou podobu konečné fáze tohoto procesu v podobě ideálního využití území. Konkrétní dispoziční či technické řešení objektů je v tomto ohledu až druhradé a nemůže být v rámci této studie pokládáno za směrodatné. Hlavní je zde především celkový obraz území a představení možného architektonického a ekonomického modelu práce s ním.

Urbanistická podstata návrhu se opírá o výše zmíněnou tezi stabilního využití území. Primárním cílem je ztvárnění veřejných prostor tak, aby svým charakterem co nejlépe splynuly s jinými ulicemi a náměstími ve Znojmě. Hlavním cílem je vytvoření pocitu zcela přístupného, městského území, jako protiváha dnešního stavu - uzavřeného výrobního areálu pivovaru.

Architektonická podoba studie vychází z teoretické práce o městě Znojmě, kterou jsem zpracoval jako člen kolektivu autorů v zimním semestru školního roku 2011/2012. Podstatou návrhu je skloubení principů městské zástavby Znojma s nároky na památkovou ochranu budov pivovaru a zámku. V případě historicky cenných objektů jde o jejich očištění a doplnění, tak, aby reprezentovali svou svou vrcholnou architektonickou podobu. Stavební zásahy v interiérech jsou pojaty přísně v duchu soudobých tendencí na základě referencí z realizací na našem území, ne starších než deset let. Naopak nezbytné exteriérové zásahy se snaží co nejharmoničtěji doplnit celkový obraz území. Obecně je v této studii upřednostňována snaha využít stávající budovy v co největším rozsahu bez stavebních zásahů a přebudovávat jen z užitného hlediska opravdu nezbytné části, jako jsou především vertikální komunikace a hygienická zařízení. Tento postup by měl minimalizovat celkové náklady na revitalizaci území, stejně tak jako uchovat stopy dřívějšího stavebního vývoje. Osobně jsem v této studii spíše zastáncem evolučního přístupu k architektuře, než revolučního. Tedy dávám přednost adaptaci před novostavbou, a novostavbu volím pouze v situaci, kdy by mohla místo obohatit a pozvednout. Vždyť většina našich historických objektů a měst vznikla právě evolučními adaptacemi toho, co zde bylo před námi, a právě díky tomu můžeme dnes obdivovat množství úžasných stavebních detailů a architektonických kompozic, které by jinak jen těžko vznikly. Tento postup považuji za archetypálně český, a vzhledem k celkovému charakteru města Znojma také za jediný správný.